

vokse op i Befolkningen, at naar man blot kunde komme paa et Sanatorium, saa var man reddet, saa kunde man blive rask igen. Det er desværre ikke altid Tilfældet, og jeg tror, at det skadede Sanatoriesagen ikke saa lidt, at Folk kom med denne Tro; for det viste sig snart, at der er langt fremskredne Tilfælde, som ikke lade sig helbrede, heller ikke paa et Sanatorium. Derved var Stemningen ved at vende sig noget igen — man var lige ved at sige: det er ligegyldigt, hvad vi gøre — og at vende tilbage til den gamle Mening, at naar Folk havde faaet Brystsyge, vare de fuldstændig uhelbredelige. Denne Opfattelse holder slet ikke Stik, vi ere allerede adskillige, der have været paa Sanatorium, og vide, at der kan hentes Helbredelse der. Der faar man netop grundig lært, at det er Lys og Luft og Ernæring, der skal til, for at man med Held kan kæmpe mod Tuberkulosen. Men man faar ogsaa ved at være paa et Sanatorium lært noget andet. Den Frygt, som kom op mellem Folk, da de hørte, at Tuberkulosen var smitsom, var mange Steder temmelig stærk, saa at man var nær ved at sky de tuberkuløse, man troede, man ikke kunde være i Stue sammen med dem. Der er vel, tænker jeg, ingen Steder, hvor der findes en større Samling af Tuberkler end paa et Sanatorium for tuberkuløse, og jeg fristes til at sige, at der er maaske ingen Steder, hvor der er mindre Fare for at smittes af Tuberkulose end paa et Sanatorium for tuberkuløse, fordi man der lærer, hvorledes man skal bære sig ad for ikke at gaa hen og fortrædige sine Medmennesker, dersom man er saa uheldig at have nogle af disse Smaakarle i sig. Denne Lære tager man med ud fra Sanatoriet, og efterhaanden lærer Befolkningen, at der er ingen Fare ved at omgaas Patienter med Tuberkulose, naar det sker paa en fornuftig Maade. Derved hjælpes der hen til, at den Kamp, der er rejst mod Tuberkulosen, ikke bliver en Kamp mod de tuberkuløse, hvad den nødig maatte blive; de have jo nok i Forvejen, skulle de tillige have dette, at de skulle skys som Pesten, bliver det for strengt for disse Mennesker. Men jeg tror, at dette er en af de gode Ting, Sanatorierne have lært, at der ikke er saa stor Fare, som man før har troet, ved at omgaas de syge Mennesker.

Den Betragtning, der er kommen op, om, at der dog kunde gøres noget for de tuberkuløse, har særlig givet sig Udslag i Forslaget om Statsstøtte til Sygehuse. De to første Punkter i § 2 tage jo særlig

Sigte paa Børn. Man har allerede længe været paa det rene med, at der paa dette Omraade kunde gøres noget. Der blev endogsaa ytret forleden Dag, at disse to Punkter rettest hørte hjemme paa det første Forslag. Ja, det er nu for Resten lige meget, hvor de ere, naar blot de findes, thi sikkert er det, at der kan gøres noget. Men lige saa sikkert er det, at der kan gøres noget ved Sanatoriebehandling. En af de Forandringer, der ogsaa ere foretagne i Folketinget, og som jeg anser for en god Forandring, er den, der er foretagen i § 2, Punkt 5, hvor der tales om Rekonvalescenthjem. Et af de Helbredelsesmidler, der høre til en Kur paa et Sanatorium, er jo Ro, men til Ro hører, i alle Tilfælde saaledes som det er fortolket paa Sanatorierne, en fuldstændig Arbejdsløshed. Jeg er nu ikke saa sikker paa, at det er saa absolut rigtigt, en lille Smule Sysselsættelse en Gang imellem vilde maaske være gavnlig. Men det vil jo let ses, at Folk, der komme fra et Sanatorium, kun ere daarlig skikkede til at tage fat paa det daglige Arbejde ude omkring, selv om de ere udskrevne med den højeste Grad af Helbredelse, relativ Helbredelse, som det kaldes fra Sanatoriet. Det forstaar sig, at de ere kun daarlig skikkede til Arbejde, naar de have gaaet i Maaneder, maaske længere, uden at have rørt en Haand til noget som helst Arbejde. Hvis de straks toge fat paa Arbejdet, vilde det let medføre et Tilbagefald, og at den Kur, de have været underkastede, ikke vilde komme til at virke gavnligt for dem. Derfor tror jeg, det er af stor Betydning, at dette Punkt 5 er blevet lidt omformet, saaledes at Folk, der komme fra et Sanatorium, kunne faa en Hviletid eller rettere en let Begyndelse paa Arbejdet, en Tid, hvor de igen kunne begynde at tage fat paa det Arbejde, som de dog gerne igen skulle tage Del i, naar de komme ud fra Sanatoriet.

Jeg vil ikke forlænge Debatten nu; jeg har en Fornemmelse af, at det er heldigst snart at faa sluttet af. Jeg vil slutte med paa det bedste at anbefale Lovforslaget til Vedtagelse, og kunde det vedtages i Aar, vilde jeg anse det for et stort Gode og for en Ære for den danske Rigsdag.

Estrup: Jeg vil indskrænke mig til nogle Bemærkninger om det, som i selve Anmærkningerne, der ledsage et af Lovforslagene, er angivet som Hovedpunktet ved Bedømmelsen af, hvor meget og hvad